

OŚRODEK BADANIA OPINII PUBLICZNEJ

Opinie Polaków o Kościele

* Trzy czwarte Polaków ufa Kościołowi.

* Trzy piąte badanych uważa, że Kościół odgrywa obecnie zbyt dużą rolę w życiu publicznym kraju. Jedna trzecia aprobuje stopień zaangażowania się Kościoła w tę sferę życia.

* Prawie połowa Polaków opowiada się za tym, aby władze państwowe kierowały się w swej pracy zasadami społecznej nauki Kościoła. Również prawie połowa osób jest przeciwna temu.

Warszawa, listopad 1996

Cytowanie, publiczne odtwarzanie, kopiowanie oraz wykorzystywanie w innej formie danych, informacji i opracowań zamieszczonych w tej publikacji jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.

* * *

W październikowym sondażu¹ Ośrodek Badania Opinii Publicznej zbadał opinie Polaków na temat roli Kościoła katolickiego w naszym kraju pytając o zaufanie do tej instytucji, jej działalność polityczną oraz o to, czy władze państwowe powinny kierować się zasadami społecznej nauki Kościoła.

Poziom zaufania do Kościoła

Jak wynika z ostatniego sondażu - trzy czwarte naszego społeczeństwa ufa Kościołowi. Nie darzy go zaufaniem nieco ponad jedna piąta Polaków.

Czy Pan(i) osobiście darzy zaufaniem Kościół katolicki?

(dane w proc.)

	wrzesień '94	październik '95	październik '96
zdecydowanie tak	38	41	36
	71	75	75
raczej tak	33	34	39
raczej nie	17	14	14
	26	23	22
zdecydowanie nie	9	9	8
trudno powiedzieć	3	2	3

Poziom zaufania do Kościoła niewiele się zmienił. W październiku tego roku wynosił on tyle samo co w analogicznym okresie 1995 r., to znaczy 75%. Wzrósł natomiast o 4 punkty procentowe w stosunku do września 1994 r. Na uwagę zasługuje fakt, że obecnie nieco mniejszy odsetek osób wyraża zdecydowane zaufanie do tej instytucji (36%), niż rok temu

¹ Próba losowa mieszkańców kraju od 16 roku życia. Między 19 a 22 października 1996 roku zrealizowano 1090 wywiadów. Błąd statystyczny dla takiej wielkości próby nie przekracza $\pm 3\%$ przy wiarygodności oszacowania równej 95%.

(41%). Wzrosła natomiast (o 5 punktów) ilość opinii zawierających bardziej umiarkowane deklaracje dotyczące zaufania do Kościoła („raczej tak”).

Zaufanie do Kościoła wyraźnie powiązane jest z wykształceniem i miejscem zamieszkania badanych.

Im niższy poziom wykształcenia badanych, tym częściej deklarują oni zaufanie do tej instytucji. Ufa Kościołowi 89% osób z wykształceniem podstawowym, 73% z zasadniczym zawodowym, 70% ze średnim i pomaturalnym oraz 65% z wyższym i niepełnym wyższym. Również im mniejsze miejsce zamieszkania, tym większe zaufanie do tej instytucji. Ufa Kościołowi 81% mieszkańców wsi, 75% mieszkańców małych miast, 72% - średnich oraz 66% dużych.

Wśród różnych grup społeczno-zawodowych ufają tej instytucji przede wszystkim emeryci i renciści(86%). Częściej też darzą ją zaufaniem kobiety (80%) niż mężczyźni (70%).

Poza tym, co oczywiste, częściej deklarują zaufanie do Kościoła osoby o poglądach prawicowych (85%) i centroprawicowych (71%) niż zwolennicy poglądów lewicowych (65%) i centrolewicowych (64%)

Zaufanie do Kościoła wzrasta także wraz ze stopniem zaangażowania religijnego badanych mierzonego autodeklaracjami religijnymi. Ufa Kościołowi 90% wierzących i regularnie praktykujących, 67% wierzących i nieregularnie praktykujących, 38% wierzących i niepraktykujących oraz 4% niewierzących.

Rola Kościoła w życiu publicznym kraju

W opiniach Polaków na temat roli Kościoła katolickiego w życiu publicznym kraju dominuje pogląd, który podziela trzy piąte badanych, że Kościół odgrywa obecnie zbyt dużą rolę w tej sferze życia. Jedna trzecia aprobeuje tę działalność, a jedynie minimalny odsetek osób twierdzi, że jest ona za mała.

Czy, Pana(i) zdaniem, udział Kościoła katolickiego w życiu publicznym jest obecnie:

zdecydowanie za duży	25%
raczej za duży	34%
taki jak powinien być	33%
raczej za mały	4%
zdecydowanie za mały	1%
trudno powiedzieć	3%

Opinie o roli Kościoła w życiu publicznym kraju związane są z miejscem zamieszkania, sytuacją materialną i poglądami politycznymi badanych.

Krytyczną postawę w tej sprawie częściej wyrażają mieszkańcy miast: średnich - 69%, dużych - 64%, małych - 62% niż wsi - 50%.

Im lepsza jest deklarowana sytuacja materialna badanych, tym częściej występują opinie negatywne dotyczące działalności Kościoła w sferze publicznej kraju (dobra sytuacja - 65% ocen krytycznych, średnia - 60%, zła - 55%, bardzo zła - 46%).

Bardziej krytyczne wobec udziału Kościoła w życiu publicznym są także osoby słabiej związane z religią: 97% niewierzących, 90% wierzących, lecz niepraktykujących, 70% wierzących i nieregularnie praktykujących, 46% wierzących i regularnie praktykujących.

Poza tym częściej krytykują Kościół za zbyt duże zaangażowanie się w życie publiczne zwolennicy poglądów lewicowych (74%) i centrolewicowych (71%) niż centroprawicowych (60%) i prawicowych (46%).

Najbardziej krytycznie o zaangażowaniu się Kościoła w życie publiczne kraju wypowiadają się kierownicy i specjaliści (78%), osoby z wykształceniem wyższym i niepełnym wyższym (73%) oraz dwudziestolatkowie (72%). Poza tym w kwestii tej bardziej krytyczni są mężczyźni (64%) niż kobiety (55%).

Najczęściej zaś skłonni są zaakceptować udział Kościoła w życiu publicznym kraju sześćdziesięciolatkowie (44%), osoby z wykształceniem podstawowym (43%), emeryci i renciści (43%), mieszkańcy wsi (40%).

Także najczęściej wyrażają aprobatę dla roli Kościoła w życiu kraju zwolennicy poglądów prawicowych (43%) oraz wierzący i regularnie praktykujący (43%).

Nauka społeczna Kościoła a władze państwowe

Opinie na temat pośredniego oddziaływania Kościoła poprzez naukę społeczną na władze państwowe są wyraźnie spolaryzowane. Prawie połowa badanych opowiada się za tym, aby władze państwowe kierowały się w swej pracy zasadami społecznej nauki Kościoła. Również prawie połowa jest temu przeciwna.

Czy Pana(i) zdaniem władze państwowe powinny kierować się zasadami społecznej nauki Kościoła katolickiego?²

(dane w proc.)

	maj '91	grudzień '92	październik '94	październik '96
zdecydowanie tak	5	8	11	14
	37	40	44	47
raczej tak	32	32	33	33
raczej nie	33	32	28	30
	53	51	47	47
zdecydowanie nie	20	19	19	17
trudno powiedzieć	10	9	9	6

Można zauważyć, że w ciągu ostatnich pięciu lat odsetek zwolenników pośredniego wpływu Kościoła na rządzenie systematycznie rośnie. W październiku 1996 r. w porównaniu z majem 1991 r. wzrósł on o 10 punktów. Zmalał natomiast (o 6 punktów) odsetek przeciwników tego rozwiązania.

Opinię, że władze państwowe powinny kierować się zasadami społecznej nauki Kościoła podzielają najczęściej sześćdziesięciolatekowie (63%), osoby z wykształceniem podstawowym (59%), emeryci i renciści (59%), osoby znajdujące się w najgorszej sytuacji materialnej (55%) oraz mieszkańcy wsi (53%). Zwolennikami tego poglądu są także osoby o poglądach prawicowych (60%) oraz wierzący i regularnie praktykujący (58%).

Natomiast przeciwnicy kierowania się przez władze państwowe zasadami społecznej nauki Kościoła to najczęściej kierownicy i specjaliści (59%), robotnicy (58%), bezrobotni (56%), mieszkańcy średnich i dużych miast (53%).

² W sondażu z maja 1991 r. pytanie brzmiało - „Czy Pana(i) zdaniem władze podejmując decyzje państwowe powinny się kierować zasadami społecznej nauki Kościoła katolickiego?”

Przeciwko temu rozwiązaniu wypowiadają się także zwolennicy poglądów lewicowych (62%) oraz niewierzący (94%), wierzący i niepraktykujący (80%), wierzący i nieregularnie praktykujący (58%).

Czy Pan(i) osobiście darzy zaufaniem Kościoł katolicki?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	75	22	3	1088
PŁEĆ				
mężczyźni.....	70	27	2	520
kobiety.....	80	17	3	568
WIEK				
do 19.....	87	11	2	92
20-29.....	71	26	2	195
30-39.....	67	28	5	236
40-49.....	73	24	3	199
50-59.....	73	25	2	140
60 i więcej.....	88	11	1	227
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	81	17	2	407
miasto do 100 tys.....	75	22	3	338
miasto 101-500 tys.....	72	25	3	208
miasto pow.500 tys.....	66	30	4	135
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	89	10	1	292
zasadnicze zawodowe.....	73	22	5	297
średnie i pomaturalne.....	70	28	2	379
wyższe z niepełnym.....	65	31	4	118
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
kierownicy, specjaliści.....	59	34	7	75
prywatni przedsiębiorcy.....	64	33	2	60
rolnicy.....	76	24	0	27
robotnicy.....	72	24	4	236
pracownicy szeregowi.....	75	21	4	153
gospodynie domowe.....	84	16	0	39
emeryci i renciści.....	86	13	1	305
uczniowie i studenci.....	80	17	3	88
bezrobotni.....	71	29	0	89
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	76	24	1	177
średnia.....	76	21	4	680
zła.....	75	24	2	185
bardzo zła.....	73	26	1	40
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	65	32	2	194
centrolewicowe.....	64	33	3	133
centroprawicowe.....	71	26	3	146
prawicowe.....	85	13	2	262
trudno powiedzieć.....	79	17	3	347
STOSUNEK DO WIARY				
wierzący i regul. prakt.....	90	9	1	618
wierzący i niereg. prakt.....	67	27	6	298
wierzący, lecz nieprakt.....	38	60	2	124
niewierzący.....	4	89	7	23

Czy Pana(i) zdaniem, udział Kościoła katolickiego
w życiu publicznym jest obecnie:

	ODPOWIEDZI W %				LICZBA OSÓB
	za duży	taki jak powinien być	za mały	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	59	33	5	3	1090
PŁEĆ					
mężczyźni.....	64	30	5	1	521
kobiety.....	55	35	5	4	568
WIEK					
do 19.....	53	37	7	4	94
20-29.....	72	23	3	2	195
30-39.....	66	28	4	1	236
40-49.....	65	29	3	2	199
50-59.....	59	37	4	1	140
60 i więcej.....	39	44	9	8	227
MIEJSCE ZAMIESZKANIA					
wieś.....	50	40	5	5	407
miasto do 100 tys.....	62	31	4	2	339
miasto 101-500 tys.....	69	25	5	1	208
miasto pow.500 tys.....	64	27	7	3	136
WYKSZTAŁCENIE					
podstawowe.....	44	43	7	7	294
zasadnicze zawodowe.....	63	32	5	1	297
średnie i pomaturalne.....	64	29	4	2	379
wyższe z niepełnym.....	73	20	7	1	118
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA					
kierownicy, specjaliści.....	78	16	4	1	75
prywatni przedsiębiorcy.....	62	34	2	2	60
rolnicy.....	52	33	15	0	27
robotnicy.....	67	29	3	1	236
pracownicy szeregowi.....	65	29	4	2	153
gospodynie domowe.....	46	38	9	7	39
emeryci i renciści.....	44	43	7	6	305
uczniowie i studenci.....	54	36	6	3	90
bezrobotni.....	68	26	4	3	89
inni.....	100	0	0	0	15
SYTUACJA MATERIALNA					
dobra.....	65	29	5	1	177
średnia.....	60	33	4	3	682
zła.....	55	32	8	5	185
bardzo zła.....	46	35	13	5	40
POGLĄDY POLITYCZNE					
lewicowe.....	74	25	1	0	195
centrolewicowe.....	71	24	5	0	134
centroprawicowe.....	60	36	4	0	146
prawicowe.....	46	43	9	2	262
trudno powiedzieć.....	56	32	5	7	347
STOSUNEK DO WIARY					
wierzący i regul. prakt.....	46	43	7	3	618
wierzący i niereg. prakt.....	70	24	2	4	299
wierzący, lecz nieprakt.....	90	10	1	0	124
niewierzący.....	97	0	3	0	24

Czy Pana(i) władze państwowe powinny kierować się zasadami społecznej nauki Kościoła katolickiego?

	ODPOWIEDZI W %			LICZBA OSÓB
	tak	nie	trudno powiedzieć	
OGÓŁEM.....	47	47	6	1087
PŁEĆ				
mężczyźni.....	42	54	4	520
kobiety.....	51	41	7	567
WIEK				
do 19.....	54	38	8	93
20-29.....	40	55	5	195
30-39.....	38	57	5	234
40-49.....	43	52	5	199
50-59.....	44	50	6	140
60 i więcej.....	63	29	7	227
MIEJSCE ZAMIESZKANIA				
wieś.....	53	42	5	405
miasto do 100 tys.....	44	48	8	339
miasto 101-500 tys.....	41	53	6	207
miasto pow.500 tys.....	45	52	3	136
WYKSZTAŁCENIE				
podstawowe.....	59	33	8	293
zasadnicze zawodowe.....	37	57	6	296
średnie i pomaturalne.....	48	48	4	377
wyższe z niepełnym.....	39	56	5	118
GRUPA SPOŁ.-ZAWODOWA				
kierownicy, specjaliści.....	35	59	6	75
prywatni przedsiębiorcy.....	43	50	7	60
rolnicy.....	53	47	0	27
robotnicy.....	37	58	5	236
pracownicy szeregowi.....	49	48	3	153
gospodynie domowe.....	47	38	15	38
emeryci i renciści.....	59	34	7	305
uczniowie i studenci.....	53	38	8	89
bezrobotni.....	39	56	5	89
SYTUACJA MATERIALNA				
dobra.....	46	51	3	176
średnia.....	46	49	5	681
zła.....	50	39	11	184
bardzo zła.....	55	41	4	40
POGLĄDY POLITYCZNE				
lewicowe.....	36	62	1	195
centrolewicowe.....	44	53	3	133
centroprawicowe.....	44	51	5	145
prawicowe.....	60	35	5	262
trudno powiedzieć.....	45	45	10	347
STOSUNEK DO WIARY				
wierzący i regul. prakt.....	58	34	7	618
wierzący i niereg. prakt.....	37	58	4	296
wierzący, lecz nieprakt.....	16	80	3	124
niewierzący.....	6	94	0	24